

Talat TEKİN; Mehmet ÖLMEZ: *Türk Dilleri -Giriş-*: Ankara 2014, 226 s. BilgeSu Yayıncılık.

Elife BOZKURT¹

Başlangıcından günümüze eskiden yeniye bütün Türk dil ve lehçelerini, başlıca ses bilgisi özellikleri, yayılma alanları ve konuşanları ile birlikte kısaca tanıtmak amacıyla hazırlanan bu eser, 1995 yılında yayımlanan *Türk Dilleri / Les Langues Turques* kitabının Fransızca kısmı çıkartılarak hazırlanan 1999'da Simurg Dil ve Edebiyat dizisinin 6. kitabı olarak yayımlanıp gördüğü ilgiden dolayı baskısı kısa sürede tükenen ve 2003'te Yıldız Dil ve Edebiyat dizisinin 2. kitabı olarak tekrar yayımlanan *Türk Dilleri -Giriş-*'in gözden geçirilerek genişletilmiş ve yeniden düzenlenmiş son baskısıdır.

Kitabın 1995'teki ilk yayımı için Gerhard DOERFER'in 2000 yılında kaleme aldığı tanıtma yazısındaki görüşleri kitabın bu türden el kitapları içindeki yerini ve önemini göstermesi bakımından önemlidir²:

1. Sie ist schon sprachlich wichtig gegenüber der überwiegend deutsch geschriebenen von 1959 und der rein englischen von 1998: sie ist in türkisch und französisch gehalten.
2. Sie ist wesentlich praktischer für einen ersten Überblick über die Welt der Türkisprachen, schon wegen der anschaulichen Texte in Originalschrift
3. Sie erbringt denn doch eine Fülle von Ergänzungen, z.B. in den Schrifttafeln. Sie ist also ein *unentbehrliches* Werkzeug des Turkologen. Im folgenden möchte ich nun einige Ergänzungen aus meinen eigenen Forschungen und die vielleicht nützlich sein mögen (wenngleich gewiß manches bestritten werden kann) anfügen.

Türk Dilleri -Giriş-, 1995'ten beri sadece Türkiye'de değil; Rusya'dan Polonya'ya, Çin'den Almanya'ya kadar birçok ülkede Türkoloji bölümlerinde ders kitabı olarak okutulmaktadır. Kitabın, 2005 ve 2006 yıllarında tamamlanan; ama yayımı 2014'te gerçekleştirilen Yeni Uygurca bir tercümesi de vardır.

Kitabın yazarlarından Mehmet ÖLMEZ'in sunuş yazısında da belirttiği gibi bu yeni baskıda yer alan çeşitli değişiklikler şunlardır:

Önceki baskılarda yer alan kimi dizgi hataları giderilmiş, yeni yayınlar kaynakçaya eklenmiştir. Kitabın boyutu da önceki baskılardan farklıdır.

Dergiler bölümünün güncellenmesi tamamlanmadığı için bu bölüm önceki baskıdaki şekliyle verilmiştir. Bu baskıda güncellenemeyen bir başka başlıkta Orta Asya Türk devletlerine ait abece değişiklikleridir.

Türk halklarının nüfus bilgileri ÖLMEZ'in Yong-Söng LI ile beraber hazırladığı *Türk Dillerinin Okul Kitaplarından Örnekler* (baskıda) çalışmasından alınarak güncellenmiş olup kimi bilgiler 2000 yılına kimi bilgilerse 2011 yılına aittir.

Kitapta Türk dillerinin belli başlı ses ve yapı özellikleri ile Türk halklarının kısa tarihinin ve nüfus bilgilerinin kısaca yer aldığı bölümleri, Fuyu Kırgızları hariç, Talat TEKİN; seçme metin

¹ Arş. Gör., Kırklareli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, bozkurtelife@gmail.com

² Gerhard DOERFER: "Talat Tekin, Mehmet Ölmez: *Türk Dilleri. Les Langues turques*. Türk Dilleri Araştırmaları: 20, Ankara 1995. TC Kültür Bakanlığı Yayınları, No: 1794. 131 Seiten, dazu Anhang: Geişim Şeması, Alphabete, Bibliographie, Karte "Türk Dilleri, Les Langues turques".", *Türk Dilleri Araştırmaları* 10: İstanbul 2000, C 10, 215. s.

parçalarını, kaynakçayı, Türk dilleri şemasını, abece listelerini ve haritayı ise Mehmet ÖLMEZ hazırlamıştır.

Eserde her dilden, her dönemden misal teşkil edecek kısa bir metnin asıl veya resmî abecesi ile yazılışı, yazı çevirimi, tercümesi, o dile ait resmî abece tablosu ve asli eserleri içeren bir kaynaklar listesi verilmiştir.

Kitabın sonunda yer alan “Genel Başvuru Kaynakları” başlıklı bölüm, Türklük bilimine ilişkin asıl kitapları, sözlükleri, dergileri, armağanları, özel sayıları, kurultay bildirilerini, kitap dizilerini ve genel ağda yer alan Türklük bilimi hakkındaki yararlı bilgi ve bağlantıları içermektedir.

Türk dillerinin gelişmesini gösteren şema ile Türk dillerinin yayılma alanları ve konuşanlarını gösteren harita Türklük bilimini görünür hâle getirmesi bakımından çok önemlidir.

Türklük bilimi öğrenimine yeni başlayan lisans öğrencilerinden alanın uzmanlarına kadar Türklük bilimine ilgisi olan herkes için el kitabı / baş ucu kitabı mahiyetindeki bu kıymetli eseri hazırlayan muhterem yazarlarına ve yeniden yayımlayanlara teşekkür ediyoruz.

